

19.01.2017

Rapport Brukerstemmen i Nord 2016

Vidar Hårvik/Asbjørn Larsen
MARBORG/RIO

Helsedirektoratets referanse: 15/930-12

Rapportering for prosjektet «Brukerstemmen i Nord» 2016

RIO – Rusmisbrukernes Interesseorganisasjon og
MARBORG – Brukerorganisasjon på rusfeltet

Oppsummering

Fra og med 1. januar 2016 ble det fristilt 2 x 50 % stillinger i hhv. MARBORG og RIO knyttet til prosjektet. De to som ble ansatt inn i prosjektarbeidet har begge svært lang erfaring fra brukermedvirkningsarbeid i de to organisasjonene og har begge vært ansatt i organisasjonene siden midt på 2000 tallet.

Det er gjennomført besøk, møter med fagpersonell og brukerkontakt i en rekke av landsdelens kommuner, og mange fagpersonell og brukere har møtt prosjektmedarbeiderne. Mange kommuner har også hørt om prosjektet på konferanser, seminarer mm.

Mer enn 10 kommuner er besøkt i tillegg til flere av spesialisthelsetjenestens tilbud. Av kommuner er det gjennomført besøk i Sør Varanger, Hammerfest, Porsanger, Tana, Karasjok, Alta, Nordreisa, Kåfjord, Harstad, Narvik, Bardu, Bodø, Mo i Rana, i tillegg til organisasjonenes store arbeid i Tromsø.

Det er også utarbeidet og delt ut informasjonsmaterieil om prosjektet samt at fylkesmennene har informert om prosjektet i sine tildelingsbrev til kommunene og på annen måte. De to ansatte har også informert om prosjektet i alle anledninger det har vært formålstjenlig blant annet ved undervisningsoppdrag, foredrag, konferanser mm. Flere kommunalt ansatte har kontaktet organisasjonene gjennom de to prosjektansatte i etterkant av denne informasjonen, men det er likevel behov for å fortsette informasjonsarbeidet rundt prosjektets tilbud.

Flere nye brukermedvirkere er kommet på plass i året som gikk både i Finnmark, Troms og Nordland og «Brukerstemmen i Nord» søkes videreført i 2017. Se ellers resten av rapporten og søknad for 2017.

Kort beskrivelse av prosjektet

Prosjektet er et samarbeid mellom de to brukerorganisasjonene MARBORG og RIO og de tre fylkesmannsembetene i landsdelen og er et 3-årig pilotprosjekt omkring brukermedvirkning på Individ- og systemnivå i Nord-Norge. Målet er økt brukermedvirkning på både system og individnivå, større forståelse og aksept i fagmiljøet for brukermedvirkning, samt styrking av brukernes kompetanse slik at de selv kan medvirke lokalt.

Bakgrunn for prosjektet

Brukerorganisasjonene MARBORG og RIO har i flere år jobbet med utvikling av brukermedvirkning og brukerstyring, samt drevet opplæring, støtte og annet oppfølgingsarbeid rettet mot både fagpersonell og brukere på rus og psykisk helsefeltet. I Nord Norge startet dette arbeidet i 2004, da i hovedsak på frivillig basis og uten finansiering. I tiden som har gått har kravet om både individuell og systemrettet brukermedvirkning vokst enormt, og det ligger i dag inne krav om brukermedvirkning i

det meste av plan og prosjektarbeid, samt i forhold til drift og oppretting av tiltak rettet mot brukergruppen.

Dessverre slet organisasjonene med å rekke over landsdelen, med å engasjere nye medvirkere og å sikre at det var brukermedvirkning i alle tjenester. I tillegg var det behov hos brukere/pasienter for å få styrket medvirkningskompetansen slik at de var best mulig rustet for å delta i eget tilbud.

Tjenesteleverandørene trengte på sin side en bedre mulighet til å kvalitetssikre sine tjenester, øke sin kontakt og dialog med brukermassen, og sin innsikt i brukermassens behov. Alt dette håper vi prosjektet skal bedre i sin gjennomføringsperiode.

Rapportering på mål fra tidligere innsendt prosjektsøknad

Mål 1

Samarbeidet med fylkesmennene har «satt seg» og vi er alle enige om mål og oppgavefordeling.

Det har i 2016 blitt gjennomført tre styringsgruppemøter mellom de to organisasjonene og de tre fylkesmannsembetene. Det vil i 2017 i tillegg bli gjennomført fylkesvise samarbeidsmøter mellom organisasjonene og de enkelte rusrådgiverne hos den enkelte fylkesmann. Det første av disse møtene er berammet til 19. januar 2017 og er et samarbeidsmøte med Fylkesmannen i Nordland. Det vil ut over året også gjennomføres tilsvarende møter med hhv. Troms og Finnmark. Målet for disse fylkesvise møtene er å sammen med rusrådgiverne finne spesifikke fokusområder som kan variere fra fylke til fylke noe som er viktig for å få best mulig effekt av prosjektet.

Mål 2

Flere kommuner har fått besøk av de prosjektansatte, og enkelte har gått inn i et mer ordnet samarbeid rundt brukermedvirkning.

Det er i 2016 gjennomført besøk i mer enn 10 kommuner i landsdelen. Det er gjennomført besøk i Sør Varanger, Hammerfest, Porsanger, Tana, Karasjok, Alta, Nordreisa, Kåfjord, Harstad, Narvik, Bardu, Bodø, Mo i Rana, i tillegg til organisasjonenes store arbeid i Tromsø.

Det har i denne sammenheng vært gjennomført møter med fagpersonell i både kommune og spesialisthelsetjeneste der «*hvordan styrke og øke brukermedvirkningen*» har vært fokus. I tillegg kommer flere besøk ved behandlingstilbud for mennesker med rus og/eller psykisk helse problematikk der hovedmålet har vært å møte brukere/pasienter mens de er i behandling. Det har samtidig vært gjennomført møter og dialog med ansatte ved tilbudene.

Vi har sett at det å møte brukere/pasienter er det vanskeligste på våre besøk i kommunene. Aktive rusavhengige har rett og slett ikke tid å bruke på å møte noen fra brukerorganisasjonene, og tidligere rusavhengige ønsker ofte å holde seg lengst mulig unna andre rusavhengige for å trygge egen tilfriskning. Prosjektet er derfor blitt enige om at det å besøke de enkelte behandlingsinstitusjonene for rusavhengige og psykisk syke er den beste måten å møte flest mulig brukere/pasienter på. Det vil derfor bli lagt en spesifikk plan for institusjonsbesøk i 2017 for å sikre brukerkontakten best mulig. Prosjektet har likevel vært i kontakt med og møtt mange i brukergruppen på sine besøk rundt om i kommunene. Gjennom disse møtene har det dukket opp hjelpebehov hos brukerne som for

eksempel hjelp til å skrive klager, samtaler rundt egen rehabilitering/tilbud mm. Disse behovene har blitt ivaretatt av de ansatte i prosjektet, eller de prosjektansatte har sørget for at kommunalt hjelpeapparat eller andre instanser har overtatt saken.

Det er flere kommuner som har gått inn i et mer ordnet samarbeid. Eksempler er Hammerfest kommune som nylig bevilget midler til brukermedvirkning i kommunen for første gang. Noe som er et direkte resultat av prosjektet. Sør Varanger kommune har vært en stor støtte for «Kafé Kom Inn» i Kirkenes som er en relativt ny rusfri møteplass. Kommunen har i tillegg bevilget midler til møteplassen. Også oppfølgingen av erfaringskonsulenter i Narvik har vært gjort gjennom dette prosjektet selv om selve stillingene som erfaringskonsulenter er finansiert gjennom «tilskudd til kommunalt rusarbeid».

Prosjektet har også bidratt til å få på plass et nettverk i landsdelen bestående av de to brukerorganisasjonene, Batteriet Nord Norge i Bodø kommune, Bikuben – Regionalt brukerstyrt senter Borkenes i Harstad kommune, SISA Kultursenter i Alta kommune og Blåmandag (brukerstyrt tiltak) Lakselv i Porsanger kommune. Nettverket har som mål å styrke samhandlingen mellom organisasjonene på rus og psykisk helsefeltet.

Mål 3

Det har gjennom dialog og samarbeid mellom fylkesmennene og brukerorganisasjonene, samt gjennom tilbakemeldinger fra kommuner og brukere, utkrystallisert seg en måte å jobbe på som fremstår som mest målrettet. Samarbeidet mellom fylkesmennene og prosjektet har fungert svært bra i 2016 og som nevnt lengre opp i rapporten vil samarbeidet styrkes ytterligere gjennom fylkesvise samarbeidsmøter med de respektive rusrådgiverne i tillegg til styringsgruppemøtene. Prosjektet vil fortsette sitt arbeid med kontakt og besøk i kommuner i landsdelen, samt utvide sine besøk ved behandlingsinstitusjoner. Vi vil i 2017 ha større fokus på det fylkesvise, og utvide dialogen med rusrådgiverne.

Mål 4

Antallet brukermedvirkere i landsdelen er økt, og brukernes erfaringer og kompetanse er i større grad med på styrke lokale tjenester og tilbud.

Det er etablert flere nye brukermedvirkere i de to organisasjonene. RIO har fått etablert fire nye brukermedvirkere i Finnmark, og MARBORG har ansatt en ny medvirker i Tromsø, og en ny i Narvik samt fått nye medvirkere i Harstad og Mo i Rana kommune. Alle disse har brukermedvirkningsoppgaver knyttet til kommune og spesialisthelsetjeneste. Prosjektet vil i første del av 2017 ha et større fokus på Nordland fylke, og forsøke å få på plass ytterligere nye medvirkere også der. Det vil i siste del av 2017 bli tilsvarende fokus på Troms fylke og med samme mål i tillegg til generell fag og brukerkontakt.

Mål 5

Brukermedvirkningen i Nord Norge, på både individ og systemnivå er styrket og gjennomføres på en mer strukturert og målrettet måte. Målet må ses som et «på sikt» mål og vil kunne besvares

tydeligere lengre ut i prosjektet kanskje allerede i rapportering for 2017. Likevel kan man allerede nå si at man er på god vei gjennom nye brukermedvirkere i Finnmark, Troms og Nordland.

Rapportering på tiltaks- og fremdriftsplan for 2016

Tiltak 1

Ansettelse/fristilling av ansatte, til å jobbe i delstillinger med dette prosjektet. Gjennomført.

Tiltak 2

Ytterligere detaljplanlegging med fylkesmennenes ruskoordinatorer. Gjennomført og pågående.

Tiltak 3

Utsendelse av informasjon gjennom fylkesmennenes kontaktnett. Gjennomført, blant annet ved utsendelse av teaser og brosjyre, samt at prosjektet er nevnt i fylkesmennenes tildelingsbrev for «Tilskudd til kommunalt rusarbeid» som en resurs for kommunenes videre arbeid med sine prosjekter.

Tiltak 4

Identifisere "problemkommuner" med behov for særlig fokus. Pågående og styrkes i 2017 gjennom fylkesvise møter med rusrådgiver.

Tiltak 5

Besøke fagpersonell og brukere i aktuelle kommuner. Gjennomført besøk og møter i mer enn 10 kommuner hovedsakelig i Finnmark/Nord Troms. Arbeidet fortsetter i 2017 da med fokus på Nordland deretter Troms fylke.

Tiltak 5

Innsamling og dokumentering av kommunenes utfordringer samt forsøke å løse disse utfordringene i samarbeid med kommunene. I tillegg videreformidle erfaringer og utfordringer til fylkesmennene. Flere problemstillinger er løst i samarbeid med enkelte kommuner men det er foreløpig ikke laget en spesifikk plan for innsamling og dokumentering. Prosjektet vil i sitt neste styringsgruppemøte forsøke å finne en plan for dette arbeidet.

Vi viser ellers til den vedlagte milepælsplanen for 2016-17.

Økonomi

Driftsinntekter	2016	2015
Tilskudd Helsedirektoratet		968 000
Ubrukte midler forrige år	968 000	
Sum inntekter	968 000	968 000
Driftskostnader		
Lønns - og personalkostnader	598 079	
Andre kostnader	256 430	
Sum driftskostnader	854 509	0
Årsresultat/ ubenyttet tilskudd til fremføring	113 491	968 000

Tromsø 27.03.2017

For MARBORG
Vidar Hårvik
daglig leder
Epost: vidar@marborg.no
Tlf: 934 08 912

For RIO
Asbjørn Larsen
RIO
Asbjorn.larsen@rio.no
Tlf: 452 68 495